

Inzetten van ervaring

26 februari 2016

Bart Debyser
Marijke Deman
Bart Robbrecht
Annelies Verkest

**KLINIEK
SINT-JOZEF**
CENTRUM VOOR PSYCHIATRIE
EN PSYCHOTHERAPIE PITTEM

Overzicht

1. Wat is ervaringsdeskundigheid?
2. Ons verhaal...
3. Ervaringswerkers en inzetbaarheid
4. Ervaringswerk en inzetbaarheid: een positief verhaal?
5. Implementatie ervaringsdeskundigheid: aandachtspunten
6. Afsluitende vraagstelling

Wat is ervaringsdeskundigheid?

Ervaringsdeskundigheid volgens ons

2. Ons verhaal...

2. Ons verhaal

Maar.... Waarom betrekken van patiënten?
(reflecties en drijfveren: onze persoonlijke
ervaringen)

2. Ons verhaal... Partnerships met ex-patiënten als bouwstof

Een verhaal van systematisch
en actief betrekken van (ex)-
patiënten

Herstelwerkgroep (2014)

PIT-groep (2013)

Participatie In
Therapie,
Participatie In
Training

BOE-groep (2010)

Betekenisvol
Ontdekken van je
eigen Ervarings-
deskundigheid

P4P-groep

(2012)

(jongeren helpen jongeren-
groep)

Gieten

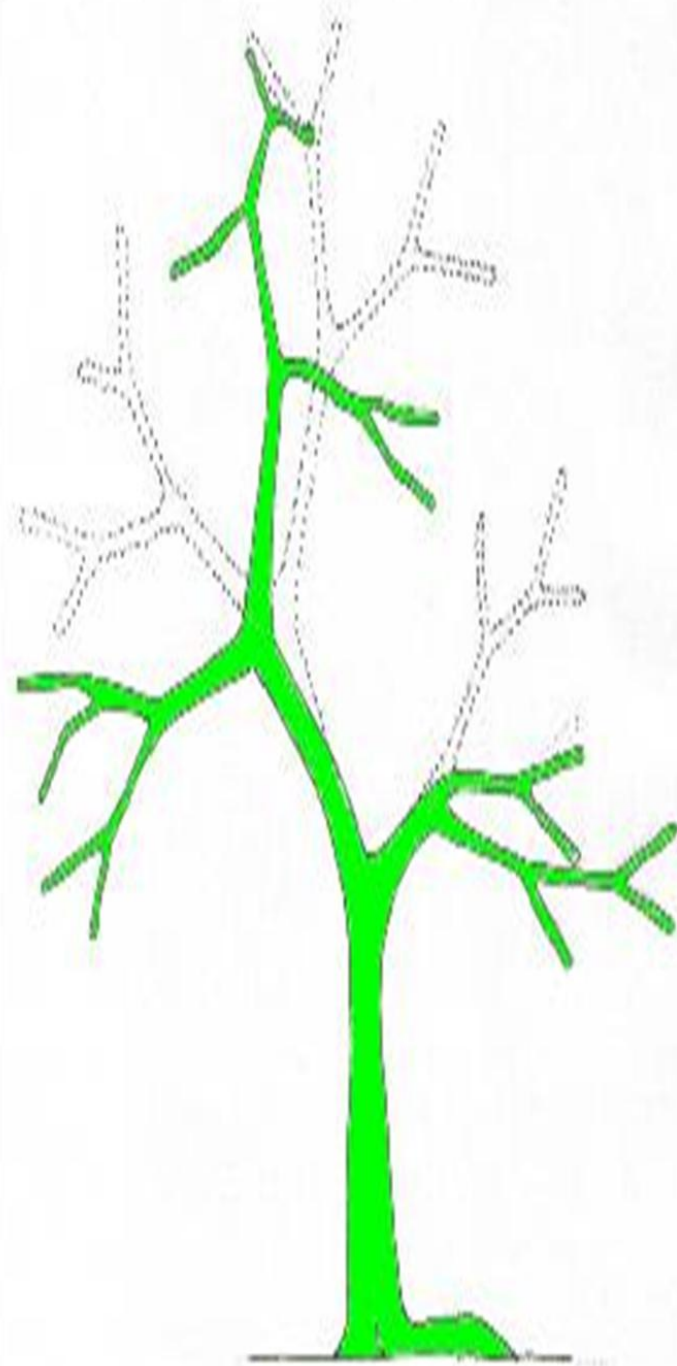

2. Ons verhaal...

Partnerships met ex-patiënten als bouwstof

- *Betekenisvolle participatie realiseren, binnen en buiten het ziekenhuis*
- *Ontwikkelen en ondersteunen van projecten die hoop geven aan opgenomen patiënten*
- *Meedenken over uitbouw van zorg en begeleiding*

(de missie van de BOE-groep)

2. Ons verhaal...

Onderzoek en partnerships met 'ex-patiënten' als bouwstof

Aandacht voor....

(Verkest, A., Debyser, B., & Verhaeghe, S., 2012)
PP in psych. ZH: betekenisgevende processen)

2. Ons verhaal...

Partnerships met 'ex-patiënten' als bouwstof

Aandacht voor ...

Draagvlak

Ondersteuning directie,
stuurgroepen

Maatschappelijk draagvlak

(Cleary et al, 2011, Crawford et al, 2003)

3. Ervaringswerkers & inzetbaarheid

3. Ervaringswerkers & inzetbaarheid

Ervaringswerkers worden ingezet in diverse domeinen:

1. Individuele herstelprocessen
2. Herstel-ondersteunende zorg
3. Maatschappelijke processen (bijv. tegengaan stigma, taboe)

Concrete voorbeelden:

- Ondersteuning lotgenoten (bijv. mobiel team)
- Betrekken in alles wat met kwaliteit van zorg te maken heeft & kwaliteit van leven van patiënten te maken heeft
- Participatie in een multidisciplinair team of op beleidsniveau
- Projecten rond stigma en taboe
- Inspireren van hulpverleners, studenten, familieleden
- Enz.

4. Ervaringswerk en inzetbaarheid: een positief verhaal?

Onze reflecties

5. Implementatie ervaringsdeskundigheid (ED): aandachtspunten

Aandachtspunten voor de

- Organisatie
- Ervaringswerker
- Collega's/ hulpverleners

5. Implementatie ervaringsdeskundigheid: aandachtspunten

Aandachtspunten voor de organisatie:

- Heldere afbakening taken en activiteiten
- Vrijplaats en organisatorische voorwaarden creëren
- Toewerken naar 'toegevoegde waarde'
- Geen window-dressing

5. Implementatie ervaringsdeskundigheid: aandachtspunten

Aandachtspunten voor de organisatie:

- Vertrouwen en kansen geven
- Tokenism
- Cave opbrandeffect
- Gebrekkige integratie - voorwaarden
- (G)een volwaardig teamlid?
- Bureaucratisering
- Ervaringsdeskundigen reflecteren niet de populatie waar men zorg aan geeft

5. Implementatie ED: aandachtspunten

Aandachtspunten voor de ervaringswerker:

- Verwachting **supercliënt** te moeten zijn
- Geloven in de complementariteit
- Partner in de zorg: **geen onderwerping, noch syndicalisme**
- Blijvende aandacht voor **zelfzorg** en eigen kwetsbaarheid
- Cave **te solistisch** bezig zijn
- Teveel op focussen eigen re-integratie
- **Rol zoeken die aansluit bij de eigen mogelijkheden** (win-win!)
- Naast de cliënt blijven staan
- Houd rekening met **verschillende snelheden** bij professionals en afdelingen in een organisatie

5. Implementatie ED: aandachtspunten

Aandachtspunten voor collega's professionelen:

- Te veel verwachten; te weinig verwachten
- Uitval = normaal: dus meenemen en incalculeren
- Ervaringswerker als volwaardig teamlid en met een eigen deskundigheid
- Exit 'professionele distantie'
- Vertrouwen en kansen geven
- Vooroordelen over herstel en ervaringsdeskundigheid

5. Implementatie ED: aandachtspunten

Enkele discussiepunten:

- **Formalisering versus spontaniteit, authenticiteit**
Repper & Breeze omschrijven peer support als: 'peer support is about being an expert at not being an expert and that takes a lot of expertise' (Repper & Breeze, 2011)
- **Aandacht voor kwetsbaarheid en de kracht**
- **“positive risk taking”**
('wat als'- denken versus 'positive risk-taking')
- **Tweeledigheid**

6. Afsluitende vraagstelling

Referenties

- Debyser, B., Grypdonck, M., Defloor, T., Verhaeghe, S. (2011). Involvement of inpatient mental health clients in the practical training and assessment of mental health nursing students: does it benefit clients and students?. *Nurse Education Today*, 31 (2), 198-203.
- Debyser, B., Grypdonck, M., Verhaeghe, S. (2012). Participatie van patiënten in stage psychiatrische verpleegkunde: een meerwaarde voor student én patiënt?. *Verpleegkunde*, 26 (4), 10-15.
- Debyser, B., Verkest, A., Deproost, E., & Verhaeghe, S. (2012). Inzet van ervarings- en hersteldeskundigheid in geestelijke gezondheidszorg en hoger onderwijs: een verhaal van dialoog en authenticiteit ontmoeten. Nominatie voor prijs humane psychiatrische zorg, Sleidinge (Gent).
- Verkest, A., Debyser, B., Verhaeghe, S. & Grypdonck, M. (2012). Patiëntenparticipatie in een psychiatrisch ziekenhuis. Betekenisgevende processen. Niet gepubliceerde uitgave, Masterproef Universiteit Gent
- Debyser, B. (2013). Reïntegratie award 2013 (Vlaamse Vereniging voor Geestelijke Gezondheidszorg)
- Debyser, B., Vandewalle, J., Beeckman, D., Vandecasteele, T., Van Hecke, A., & Verhaeghe, S. (2016). Drivers of peer workers in mental health care: "constructing a positive identity". *International Journal of Mental Health Nursing* (in review).
- Hoste, A., Debyser, B. & Verhaeghe, S. (2015). Betrekken van patiënten in de evaluatie van studenten verpleegkunde op stage: ontwikkelen van een vragenlijst vanuit het patiëntenperspectief. Masterproef UGent, 2015
- Vandewalle, J., Debyser, B., Beeckman, D., Vandecasteele, T., Van Hecke, A., & Verhaeghe, S. (2016). Peer workers perceptions and experiences on barriers to implementation of peer worker roles in mental health services: a literature review; *International Journal of Nursing Studies* (in review)
- Enz.

